

Прокуратура України

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ПРОКУРАТУРА

вул. Князя Чорного, 9, м. Чернігів, 14000 факс: (0462) 77-70-28

e-mail: sekretariat@chrg.gov.ua, web: <https://chrg.gov.ua>

Код ЄДРПОУ 02910114

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗМІНУ РАНІШЕ ПОВІДОМЛЕНОЇ ПІДОЗРИ У ВЧИНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

м. Чернігів

14.03.2023

Прокурор у кримінальному провадженні – прокурор відділу Чернігівської обласної прокуратури Крупко Сергій Володимирович, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 22022270000000032 від 17.05.2022 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 28 ч. 1 ст. 438, ч. 2 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення особі про зміну раніше повідомленої підозри у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 36, 42, 276-279 КПК України, –

ПОВІДОМИВ:

Саая Аржаану Сергійовичу,
24.01.1987 року народження,
уродженцю республіки Тива російської
федерації (більш точне місце
народження не встановлено),
проживаючому за адресою: російська
федерація, республіка Тива, м. Кизил,
вул. Туранська, 36
громадянину російської федерації

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України (порушення законів та звичаїв війни), а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням, вчиненні інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинені групою осіб.

**Фактичні обставини кримінального правопорушення,
у вчиненні якого підозрюється особа:**

24 жовтня 1945 року набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй, підписаний 26 червня 1945 року, яким фактично створено Організацію Об'єднаних Націй (далі – ООН).

До складу ООН входять Україна, російська федерація та ще 49 країн-засновниць, а також інші країни світу.

Відповідно до частини 4 статті 2 Статуту ООН, усі Члени вказаної організації утримуються в своїх міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним із Цілями Об'єднаних Націй.

Декларацією Генеральної Асамблеї ООН № 36/103 від 09 грудня 1981 року про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав та резолюціями: № 2131 (XX) від 21 грудня 1965 року, що містить Декларацію про неприпустимість втручання у внутрішні справи держав та про захист їх незалежності та суверенітету; № 2625 (XXV) від 24 жовтня 1970 року, що містить Декларацію про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН; № 2734 (XXV) від 16 грудня 1970 року, що містить Декларацію про зміцнення міжнародної безпеки, та № 3314 (XXIX) від 14 грудня 1974 року, що містить Визначення агресії, – встановлено, що жодна з держав не має права здійснювати інтервенцію чи втручання у будь-якій формі або з будь-якої причини у внутрішні та зовнішні справи інших держав. Цими ж міжнародними документами закріплено обов'язок держав: утримуватися від озброєної інтервенції, підривної діяльності, військової окупації, здійснення сприяння, заохочення чи підтримки сепаратистської діяльності; не допускати на власній території навчання, фінансування та вербовки найманців чи засилання таких найманців на територію іншої держави.

Крім того, у статтях 1-5 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року № 3314 (XXIX) серед іншого визначено, що ознаками агресії є застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної недоторканності чи політичної незалежності іншої держави, застосування збройної сили державою в порушення Статуту ООН.

Будь-яке з наступних діянь, незалежно від оголошення війни, кваліфікується як акт агресії:

- вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави або будь-яка військова окупація, який би тимчасовий характер вона не мала, яка є результатом такого вторгнення або нападу, або будь-яка анексія із застосуванням сили території іншої держави або частини її;
- бомбардування збройними силами держави території іншої держави або застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;
- блокада портів або берегів держави збройними силами іншої держави;
- напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили, або морські та повітряні флоти іншої держави;
- застосування збройних сил однієї держави, що знаходяться на території іншої держави за угодою з приймаючою державою, у порушення умов,

передбачених в угоді, або будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;

- дія держави, яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження іншої держави, використовувалася цією іншою державою для здійснення акту агресії проти третьої держави;

- засилання державою або від імені держави збройних банд, груп, іррегулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави, які мають настільки серйозний характер, що це є рівносильним наведеним вище актам, або її значна участь у них.

У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року (далі – Декларація) вказано, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації, територія України в існуючих кордонах є недоторканною і не може бути змінена та використана без її згоди.

Незалежність України визнали держави світу, серед яких і російська федерація.

Згідно з пунктами 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05 грудня 1994 року російська федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні своє зобов'язання згідно з принципами Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01 серпня 1975 року поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язалися утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони, або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Відповідно до опису і карти державного кордону, які є додатками до Договору між Україною та російською федерацією про українсько-російський державний кордон від 28 січня 2003 року (ратифікований російською федерацією 22 квітня 2004 року), територія Автономної Республіки Крим (далі – АР Крим), м. Севастополя, Донецької і Луганської областей відноситься до території України.

Статтями 1, 2 Конституції України визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною.

Статтею 73 Конституції України закріплено, що виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

У відповідності до статей 51 та 52 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року цивільне населення й окремі цивільні особи користуються загальним захистом від небезпек, що виникають у зв'язку з воєнними операціями. Цивільне населення як таке, а також

окремі цивільні особи не повинні бути об'єктом нападів. Заборонено акти насильства чи загрози насильства, що мають головною метою тероризувати цивільне населення. Цивільні об'єкти не повинні бути об'єктом нападу або репресалій. Цивільними об'єктами є всі ті об'єкти, які не є воєнними об'єктами.

Відповідно до ст. 75 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року тією мірою, якою їх торкається ситуація, зазначена у статті 1 цього Протоколу, з особами, які перебувають під владою сторони, що бере участь у конфлікті, і не користуються сприятливим ставленням згідно з Конвенціями 995_151, 995_152, 995_153, 995_154 або згідно з цим Протоколом, за всіх обставин поводяться гуманно, і вони, як мінімум, користуються захистом, передбаченим у цій статті, без будь-якої несприятливої різниці, заснованої на ознаках раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії чи віросповідання, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи іншого статусу або на яких-небудь інших подібних критеріях. Кожна сторона має з повагою ставитися до особи, честі, переконань та релігійних обрядів усіх таких осіб. Заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема: а.1) вбивство; а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; а.3) тілесні покарання; а.4) каліцтво; б) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі; в) взяття заручників; г) колективне покарання; іє) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій. Жінки користуються особливою повагою і їм забезпечується захист, зокрема, від зґвалтування, примусу до проституції і будь-яких інших форм непристойних посягань. Діти користуються особливою повагою, і їм забезпечується захист від будь-якого роду непристойних посягань.

Відповідно до ст. 3 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року (далі - Конвенція) у разі збройного конфлікту, який не має міжнародного характеру й виникає на території однієї з Високих Договірних Сторін, кожна сторона конфлікту зобов'язана застосовувати як мінімум такі положення: з особами, які не беруть активної участі в бойових діях, у тому числі з особами зі складу збройних сил, що склали зброю, а також із тими, хто hors combat унаслідок хвороби, поранення, затримання чи з будь-якої іншої причини, поводяться гуманно, без будь-якої ворожої дискримінації, причиною якої слугують раса, колір шкіри, релігія чи вірування, стать, походження чи майновий стан чи будь-які інші подібні критерії.

Із цією метою є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де такі діяння стосовно зазначених вище осіб: а) насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури; б) захоплення заручників; в) наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження; г) засудження та застосування покарання без попереднього судового рішення, винесеного судом, який створено належним

чином і який надає судові гарантії, визнані цивілізованими народами як необхідні.

Згідно зі ст. 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу. Жінки потребують особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь, і, зокрема, захисту від згвалтування, примушування до проституції чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність. З урахуванням положень стосовно здоров'я, віку та статі, сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, має право поводитися з усіма ними однаково, без жодної дискримінації, зокрема стосовно раси, релігії або політичних переконань.

Відповідно до ст. 31 Конвенції, жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

У відповідності до ст. 32 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року Високі Договірні Сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поводження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до ст. 34 Конвенції захоплення заручників забороняється.

Заборона використання цивільного населення як «живих щитів» закріплена у статті 28 IV Женевської конвенції, статті 51 Додаткового протоколу до женевських конвенцій.

Зокрема, ст. 28 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року передбачає, що присутність будь-якої особи, яка перебуває під захистом, у будь-яких пунктах чи районах не може бути використана для захисту цих місць від воєнних операцій.

У відповідності до статті 51 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій присутність або пересування цивільного населення або окремих цивільних осіб не повинні використовуватись для захисту певних пунктів або районів від воєнних дій, зокрема у спробах захистити воєнні об'єкти від нападу або прикрити воєнні дії, сприяти чи перешкодити їм. Сторони, що перебувають у конфлікті, не повинні направляти пересування цивільного населення або окремих цивільних осіб з метою спробувати захистити воєнні об'єкти від нападу чи прикрити воєнні операції.

Згідно ст. 147 Конвенції серйозні порушення, про які йдеться в цій Конвенції, становлять такі порушення, що охоплюють такі дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдяне поводження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричиняють великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю,

нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

Статтею 6 Закону України «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991 року Україна підтверджує свої зобов'язання за міжнародними договорами, укладеними Українською РСР до проголошення незалежності України.

Упродовж 2013 року у зв'язку з демократичними процесами, які відбувалися на території України, у представників влади російської федерації та службових осіб з числа керівництва збройних сил російської федерації, досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, виник злочинний умисел на вчинення протиправних дій, спрямованих на порушення суверенітету і територіальної цілісності України, зміну меж її території та державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Мотивами зазначеного умислу стали євроінтеграційний курс розвитку України, підготовка до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, які були розцінені представниками влади і збройних сил російської федерації як безпосередня загроза економічним та геополітичним інтересам російської федерації, що сприятиме втраті впливу над політичними процесами в Україні та позбавить контролю над її економічною діяльністю, призведе до поглиблення співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації та можливої денонсації угод щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту російської федерації на території України – в АР Крим та м. Севастополі.

Свою злочинну мету співучасники з числа представників влади та збройних сил російської федерації вирішили досягти шляхом розв'язання та ведення агресивної війни проти України з використанням підпорядкованих підрозділів і військовослужбовців збройних сил російської федерації, у тому числі дислокованих на підставі міжнародних угод на території АР Крим і м. Севастополя, а також залучення до виконання злочинного плану інших осіб, у тому числі громадян України та російської федерації, створення і фінансування не передбачених законом збройних формувань та вчинення інших злочинів.

При цьому вони усвідомлювали, що такі протиправні дії призведуть до порушення суверенітету і територіальної цілісності України, незаконної зміни меж її території та державного кордону, заподіяння значних матеріальних збитків та інших тяжких наслідків, передбачали і прагнули їх настання.

З метою реалізації вказаного умислу впродовж 2013 року на території російської федерації службові особи Генерального штабу збройних сил російської федерації, на виконання наказів та під безпосереднім керівництвом

представників влади та службових осіб збройних сил російської федерації, досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, розробили злочинний план, яким передбачалося досягнення військово-політичних цілей російської федерації, які, на думку співучасників, були прямо пов'язані з необхідністю незаконної окупації та подальшої анексії АР Крим, м. Севастополя та південно-східних регіонів України та, поряд із застосуванням політичних, дипломатичних, економічних та інформаційних заходів, використання протестного потенціалу населення південно-східних регіонів України для організації сепаратистських референдумів, спрямованих на порушення територіальної цілісності України.

Ураховуючи, що територія АР Крим та м. Севастополя мала найбільше військово-стратегічне значення для представників влади та збройних сил російської федерації серед інших територій України, які були об'єктом їх злочинного посягання, а також те, що на вказаній території дислокувалися підрозділи Чорноморського флоту російської федерації, це сприяло найбільш прихованому використанню регулярних військ збройних сил російської федерації поряд з іншими елементами гібридної війни, а тому ведення гібридної війни проти України співучасники злочинного плану вирішили розпочати на території півострова Крим.

Для ефективної реалізації плану вирішено залучити військовослужбовців збройних сил російської федерації, співробітників інших силових відомств російської федерації, представників влади, інших громадян російської федерації та України. Крім того, з цією ж метою, представниками влади російської федерації створено та озброєно іррегулярні незаконні збройні формування, озброєні банди та групи найманців, якими керували офіцери спецслужб і збройних сил російської федерації.

Так, починаючи з 20 лютого 2014 року для реалізації вищезазначеного умислу, з метою блокування та захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури для забезпечення військової окупації та подальшої анексії російською федерацією території АР Крим і м. Севастополя, на територію суверенної держави Україна, а саме АР Крим і м. Севастополь, здійснено вторгнення військовим, морським та повітряним транспортом окремих підрозділів збройних сил російської федерації.

У подальшому військовослужбовцями збройних сил російської федерації здійснено захоплення будівель центральних органів влади АР Крим та встановлено контроль над їхньою діяльністю з метою забезпечення прийняття вигідних та необхідних для російської федерації рішень. Крім того здійснено блокування автошляхів, захоплення аеропортів та транспортних підприємств, військових частин Збройних Сил України, пошкодження та знищення військового майна, що має важливе оборонне значення для України.

Відтак всупереч міжнародному правопорядку, з нехтуванням державного суверенітету та територіальної цілісності України, починаючи з 20 лютого 2014 року, представниками влади російської федерації і службовими особами збройних сил російської федерації розпочато збройне вторгнення регулярних військ російської федерації на територію України з метою зміни меж території та державного кордону України, на порушення порядку, встановленого

Конституцією України, та військової окупації території АР Крим і м. Севастополя.

Також представниками влади і збройних сил російської федерації вчинялися дії щодо зміни меж території та державного кордону України на іншій території України.

Так, вказаними особами у березні – квітні 2014 року організовувалися та проводилися антиурядові протестні акції, найбільш масові з яких – у Луганській, Донецькій, Харківській, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській, Херсонській та Одеській областях з метою поширення сепаратистських проросійських гасел та здійснення силового захоплення адміністративних будівель органів державної влади для послідувочої організації незаконних референдумів, спрямованих на порушення територіальної цілісності України.

З метою гарантованого досягнення указаних цілей та створення видимості того, що в Україні триває внутрішній конфлікт, представники влади та збройних сил російської федерації вирішили створити на її території терористичні організації, які поряд із основною функцією – здійснення терористичної діяльності, створювали враження діяльності в межах Донецької та Луганської областей опозиційних сил, які нібито від імені та за цілковитої підтримки місцевого населення відстоюють їх право на самовизначення та незалежність, що прямо суперечить Конституції України та нормам міжнародного права.

Так, під безпосереднім керівництвом та контролем нестворених на цей час представників влади та збройних сил російської федерації, 07 квітня 2014 року на території Донецької області України створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року на території Луганської області України – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Контроль та координація діяльності цих терористичних організацій, як і їх фінансове та матеріальне забезпечення, у тому числі зброєю, боєприпасами, військовою технікою, здійснюється представниками влади та збройних сил російської федерації.

Основними завданнями учасників указаних терористичних організацій є насильницьке повалення конституційного ладу, захоплення державної влади в Україні, зміна меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, шляхом застосування зброї, вчинення терористичних актів – здійснення вибухів, підпалів та інших дій, які створюють небезпеку для життя та здоров'я людини, загрозу заподіяння значної майнової шкоди та настання інших тяжких наслідків.

Незаконні збройні формування терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», іррегулярні збройні формування російської федерації та військовослужбовці збройних сил російської федерації чинять збройний опір Україні у відновленні територіальної цілісності та забезпеченні правопорядку, при цьому учасники політичного блоку вказаних терористичних організацій, за підтримки та сприяння представників влади російської федерації під виглядом органів державної влади, створили окупаційні адміністрації російської федерації, які

забезпечують подальшу окупацію та здійснюють управління вказаними територіями на місцевому рівні.

З огляду на викладене, між державами збройних сил російською федерацією та Україна з 20 лютого 2014 року триває збройний конфлікт міжнародного характеру.

Оскільки окупація АР Крим і м. Севастополя, частини Донецької і Луганської областей України не принесла бажаних результатів у вигляді встановлення впливу над політичними та економічними процесами в Україні, відмови від співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації, та відмови від євроінтеграційного курсу розвитку країни, вищим політичним і військовим керівництвом російської федерації вирішено перейти до наступного етапу збройної агресії проти України, розв'язаної ще з лютого 2014 року, а саме до повномасштабного вторгнення на територію України із застосуванням збройних сил російської федерації та інших військових формувань російської федерації.

З листопада 2021 року представники влади та збройних сил російської федерації, з метою підготовки до повномасштабного нападу на Україну, організували перекидання підрозділів збройних сил та інших військових формувань російської федерації до кордонів України, що пояснювалося запланованими спільними російсько-білоруськими навчаннями «Союзна рішучість-2022», які розпочалися 10 лютого 2022 року.

Станом на 8 лютого 2022 року вздовж усього кордону з Україною з боку російської федерації, Республіки Білорусь та тимчасово окупованих територій України зосереджено 140 тис. військових російської федерації, включаючи повітряний та морський компонент.

З метою створення приводів для ескалації воєнного конфлікту і здійснення спроби виправдання своєї агресії перед громадянами російської федерації та світовою спільнотою, представниками влади та збройних сил російської федерації розроблено окремий план, який передбачав вчинення дій, спрямованих на введення в оману і залякування громадян російської федерації та мешканців тимчасово окупованих територій України, а також вчинення провокацій, які полягали у імітації нападів і вогневих ударів, вчинених нібито підрозділами Збройних Сил України по території російської федерації та тимчасово окупованим територіям України.

Одночасно із зазначеним передбачалося визнання керівництвом російської федерації «Донецької народної республіки» і «Луганської народної республіки» незалежними державами та отримання від них звернення з запитом про надання військової підтримки, яка викликана нібито агресією Збройних Сил України.

На виконання зазначених намірів, 15 лютого 2022 року Державна дума російської федерації звернулася до президента російської федерації з проханням визнати незалежність «самопроголошених Донецької та Луганської народних республік».

18 лютого 2022 року керівниками російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей повідомлено про проведення евакуації місцевого населення тимчасово

окупованих територій України до Ростовської області, що пояснювалося вигаданими застереженнями про те, що Збройні Сили України мають намір атакувати тимчасово окуповані території та здійснити їх силове повернення під контроль України.

19 лютого 2022 року вказаними особами було оголошено так звану загальну мобілізацію жителів тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

21 лютого 2022 року керівники російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей звернулися до президента російської федерації з проханням визнати незалежність так званих Донецької та Луганської народних республік.

В цей же день, президент російської федерації скликав позачергове засідання Ради безпеки російської федерації, де обговорено питання щодо доцільності визнання незалежності Донецької та Луганської народних республік.

Службові особи з числа вищого керівництва російської федерації, які входять до складу Ради безпеки російської федерації, публічно підтримали звернення Державної думи російської федерації та заявили про необхідність визнання президентом російської федерації незалежності «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки».

Цього ж дня президент російської федерації підписав указ про визнання незалежності Донецької народної республіки та Луганської народної республіки.

22 лютого 2022 року президент російської федерації підписав з керівниками російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей договори про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу, які в той же день ратифіковані Державною думою та Радою Федерації російської федерації.

В цей же день президент російської федерації, реалізуючи злочинний план, з метою надання видимості законності дій по нападу на Україну, направив до Ради Федерації російської федерації звернення про використання збройних сил російської федерації за межами російської федерації, яке було задоволено.

23 лютого 2022 року керівники російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей звернулися до президента російської федерації з проханням надати допомогу у відбитті надуманої ними воєнної агресії «українського режиму щодо населення» так званих Донецької та Луганської народних республік.

24 лютого 2022 року о 5 годині президент російської федерації оголосив про своє рішення почати військову операцію в Україні.

У подальшому цього ж дня збройними силами російської федерації, які діяли за наказом керівництва російської федерації і збройних сил російської федерації, віроломно здійснено пуски крилатих та балістичних ракет по аеродромам, військовим штабам і складам Збройних Сил України та цивільним об'єктам, а також підрозділами збройних сил та інших військових формувань російської федерації здійснено широкомасштабне вторгнення на територію суверенної держави Україна.

У період із 5 години 24 лютого 2022 року підрозділи збройних сил та інших військових формувань російської федерації здійснювали спроби окупації

українських міст, які супроводжувалися бойовим застосуванням авіації, артилерійськими та ракетними ударами, а також застосуванням броньованої техніки та іншого озброєння.

Відповідно до Указу Президента України № 64/2022 «Про ведення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022, у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації в Україні ведено воєнний стан.

До військової агресії, ведення воєнних дій на території України та вчинення пов'язаних з цим інших злочинних діянь керівництвом збройних сил російської федерації був залучений військовослужбовець збройних сил російської федерації старший сержант **Саая Аржаан Сергійович**, 24.01.1987 року народження, який проходив військову службу на посаді номера розрахунку у 3-му мінометному взводі мінометної батареї 2-го мотострілецького батальйону 55-ї окремої мотострілецької бригади (гірської) 41 загальновійськової армії Центрального військового округу російської федерації (умовне найменування – військова частина 55115), котра дислокується за адресою: російська федерація, республіка Тива, м. Кизил.

Саая Аржаан Сергійович виконував обов'язки, покладені на нього вищестоящим керівництвом збройних сил російської федерації щодо безпосереднього ведення бойових дій на території України, а також здійснення військових заходів із зайняття збройними силами російської федерації (окупації) території України, безпосередньо, с. Ягідного Чернігівського району Чернігівської області.

Так, 03.03.2022, точний час в ході розслідування не встановлений, збройні сили російської федерації, до складу яких входив військовослужбовець **Саая Аржаан Сергійович**, здійснили військове вторгнення зайняли та здійснювали контроль території с. Ягідного Чернігівського району Чернігівської області.

Саая Аржаан Сергійович, будучи озброєним автоматичною зброєю під час здійснення контролю українського с. Ягідного Чернігівського району Чернігівської області, виконуючи явно злочинний наказ командування збройних сил російської федерації, діючи з прямим умислом вчиняв жорстоке поводження з цивільним населенням та інші порушення законів та звичаїв війни за наступних обставин.

Так, 04.03.2022 в ранковий час близько 09:30 год. **Саая Аржаан Сергійович** спільно з **Суваном Сиин-оолом Анатолійовичем** та іншими невстановленими військовослужбовцями збройних сил російської федерації, будучи озброєними автоматичною вогнепальною зброєю, незаконно вторглися до підвального приміщення, яке розташоване за адресою: вул. Лісова, 1 в с. Ягідному Чернігівського району Чернігівської області, де на той час перебували потерпілі: **Вашук Людмила Миколаївна** 15.06.1965 року народження, **Брановська Марина Олександрівна** 01.02.1991 року народження, неповнолітній **Брановський Дмитро Григорович** 20.03.2011 року народження, неповнолітній **Литвиненко Андрій Андрійович** 21.11.2019 року народження, **Сидоренко Ірина Василівна** 15.08.1999 року народження, неповнолітня **Сидоренко Єва Денисівна** 10.07.2020 року народження та **Мазур Оксана Сергіївна** 10.02.1980 року народження.

Після цього, **Саая Аржаан Сергійович** спільно з **Суваном Сиин-оолом Анатолійовичем** та іншими невстановленими військовослужбовцями збройних сил російської федерації в порушення ст. ст. 3, 27, 31, 32, 34, 147 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР "Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни" від 03.07.1954 та ст. 75 Додатково протоколу до Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року, діючи умисно, під загрозою застосування вогнепальної зброї, здійснили незаконне затримання (ув'язнення) вказаних цивільних осіб, з метою подальшого незаконного їх утримання в підвалі школи, примусово вивели з підвального приміщення на подвір'я вказаного домогосподарства зазначених потерпілих.

Погрожуючи всім вищевказаним потерпілим вогнепальною зброєю, наводячи на них дула автоматів «Калашникова», порушуючи ст. 75 Додатково протоколу до Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), **Саая Аржаан Сергійович** спільно з **Суваном Сиин-оолом Анатолійовичем** та іншими невстановленими військовослужбовцями збройних сил російської федерації під конвоєм відвели та примусово помістили потерпілих **Ващук Людмилу Миколаївну, Брановську Марину Олександрівну, неповнолітнього Брановського Дмитра Григоровича, неповнолітнього Литвиненка Андрія Андрійовича, Сидоренко Ірину Василівну, неповнолітню Сидоренко Єву Денисівну та Мазур Оксану Сергіївну** до підвалу Ягіднянської філії опорного закладу «Количівська загальноосвітня школа I-III ступенів Іванівської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області», що знаходиться за адресою: вул. Лісова 1-а, село Ягідне, Чернігівського району Чернігівської області, куди інші військовослужбовці російської федерації також зводили цивільне населення с. Ягідного, внаслідок чого потерпілі були протиправно позбавлені волі.

Усвідомлюючи те, що приміщення підвалу Ягіднянської школи необладнане вентиляційними засобами доступу свіжого повітря, немає штучного та природнього освітлення, водопостачання та водовідведення, вбиралень, достатніх меблів для сидіння та спальних місць, засобів приготування їжі, перебуває в антисанітарних умовах, непридатне до нормального проживання в ньому людей, а приміщення до нього великої чисельності цивільного населення прямо загрожуватиме життю та здоров'ю всім хто там буде утримуватися, **Саая Аржаан Сергійович**, виконуючи явно злочинний наказ командування збройних сил російської федерації, діючи з прямим умислом разом з іншими військовослужбовцями збройних сил російської федерації, умисно незаконно помістили та протиправно утримували протягом тривалого часу в підвалі розміром 197,6 м² 368 людей, серед яких 69 неповнолітніх, яким була відведена площа 0,5 м² на особу, цим самим вчинили катування шляхом застосування моральних і фізичних страждань та незаконне затримання (ув'язнення) потерпілих, чим порушили вимоги ст. ст. 3, 27, 32, 34, 147 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 та ст. 75 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що

стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977.

Крім того, поміщуючи значну кількість цивільного населення до підвального приміщення школи, **Саая Аржаан Сергійович** виконуючи явно злочинний наказ командування збройних сил російської федерації, діючи з прямим умислом разом з іншими військовослужбовцями збройних сил російської федерації, мали на меті утримання в одному місці цивільного населення задля використання його, як захисту («живого щита») командного пункту збройних сил російської федерації, котрий розміщувався в будівлі Ягіднянської філії опорного закладу «Количівська загальноосвітня школа I-III ступенів Іванівської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області», що знаходиться за адресою: вул. Лісова 1-а, село Ягідне, Чернігівського району Чернігівської області, від військових дій з боку Збройних Сил України, чим порушили вимоги ст. 28 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 та ст. 51 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977.

Після цього, продовжуючи злочинний умисел направлений на катування шляхом застосування моральних і фізичних страждань, незаконне утримання потерпілих та використання їх в якості «живого щита» **Саая Аржаан Сергійович** спільно з іншими військовослужбовцями збройних сил російської федерації, будучи озброєними вогнепальною зброєю, у точно не встановлений слідством час, неодноразово з 03.03.2022 по 30.03.2022 заступали на чергування та безпосередньо здійснювали охорону виходу з підвального приміщення Ягіднянської школи, щоб незаконно утримувані в ньому потерпілі не могли за власною волею покинути приміщення шкільного підвалу.

Таким чином, цивільне населення насильно та протиправно утримувалося в суцільній тисняві, в задушливому просторі без доступу свіжого повітря, в цілковитій темряві, без забезпечення достатньою кількістю питної води та їжі, в антисанітарних умовах. Люди, що перебували в приміщенні підвалу змушені були ходити до туалету для справляння свої природних потреб у відра та робити це у присутності інших людей, а наповнені фекаліями відра тривалий час стояли в тих же приміщеннях, де знаходилися люди, допоки їм російські військові не дозволять винести їх, що було наругою над людською гідністю та психологічним катуванням потерпілих. Утримувані у підвальному приміщенні школи, відчували кисневу недостатність та погіршення стану здоров'я просили військовослужбовці збройних сил російської федерації, котрі охороняли вихід з підвалу школи, випустити їх на свіже повітря та надати можливість отримати медичну допомогу, на що останні не дозволяли покинути підвал та вийти на вулицю, не вживали жодних заходів для можливості отримання людьми медичної допомоги.

Починаючи з 03.03.2022 по 30.03.2022 військовослужбовцями збройних сил російської федерації в підвалі Ягіднянської школи утримувалися:

- 1) Акуленко Дмитро Миколайович 24.07.1984 року народження;
- 2) Андрійченко Катерина Миколаївна 05.12.1957 року народження;

- 3) Андрійченко Михайло Сергійович 13.08.2016 року народження;
- 4) Андрійченко Наталія Володимирівна 03.01.1988 року народження;
- 5) Андрійченко Сергій Сергійович 06.02.1988 року народження;
- 6) Аникиєнко Ірина Валеріївна 26.07.1971 року народження;
- 7) Анікіна Надія Миколаївна 17.05.1968 року народження;
- 8) Антоненко Інєса Миколаївна 27.10.1975 року народження;
- 9) Антоненко Олександр Григорович 04.05.1976 року народження;
- 10) Антоненко Станіслав Олександрович 29.10.2008 року народження;
- 11) Атрощенко Дмитро Олександрович 16.03.2021 року народження;
- 12) Атрощенко Олександр Віталійович 29.08.1984 року народження;
- 13) Атрощенко Ярослава Юріївна 09.11.1990 року народження;
- 14) Багута Світлана Олександрівна 01.11.1974 року народження;
- 15) Баланович Іван Іванович 19.01.1959 року народження;
- 16) Баланович Катерина Олексіївна 16.03.1960 року народження;
- 17) Баланович Юрій Іванович 28.04.1983 року народження;
- 18) Баранова Світлана Юріївна 31.08.1974 року народження;
- 19) Бардакова Ліля Олексіївна 21.06.2007 року народження;
- 20) Бардакова Наталія Янівна 06.05.1981 року народження;
- 21) Блудша Лілія Володимирівна 10.09.1986 року народження;
- 22) Богуш Людмила Миколаївна 28.11.1958 року народження;
- 23) Бойко Євгенія Петрівна 04.06.1990 року народження;
- 24) Бойко Марія Титівна 14.12.1933 року народження;
- 25) Бойко Микола Юхимович 06.05.1940 року народження;
- 26) Бондаренко Сергій Михайлович 30.05.1971 року народження;
- 27) Брановська Марина Олександрівна 01.02.1991 року народження;
- 28) Брановський Дмитро Григорович 20.03.2011 року народження;
- 29) Бригинець Андрій Миколайович 05.08.1967 року народження;
- 30) Бригинець Олександр Андрійович 22.06.2000 року народження;
- 31) Бригинець Світлана Володимирівна 16.09.1967 року народження;
- 32) Будченко Надія Мойсіївна 31.05.1952 року народження;
- 33) Булах Ольга Михайлівна 09.08.1948 року народження;
- 34) Буряцька Катерина Михайлівна 07.10.1947 року народження;
- 35) Ващук Людмила Миколаївна 15.06.1965 року народження;
- 36) Вертієнко Володимир Миколайович 06.12.1958 року народження;
- 37) Вертієнко Марія Олександрівна 10.07.2015 року народження;
- 38) Вертієнко Олександр Володимирович 03.07.1985 року народження;
- 39) Вертієнко Ольга Володимирівна 24.10.1964 року народження;
- 40) Вертієнко Юлія Василівна 29.12.1986 року народження;
- 41) Веселовська Тетяна Василівна 06.07.1984 року народження;
- 42) Веселовська Тетяна Павлівна 05.11.1954 року народження;
- 43) Веселовський Володимир Миколайович 26.10.1979 року народження;
- 44) Веселовський Денис Володимирович 03.10.2009 року народження;
- 45) Веселовський Матвій Володимирович 01.03.2012 року народження;
- 46) Відковська Валерія Владиславівна 03.09.2001 року народження;
- 47) Відковська Ксенія Ігорівна 27.01.1983 року народження;
- 48) Відковський Кирил Костянтинович 13.08.2010 року народження;

- 49) Вороний Олександр Володимирович 11.06.2013 року народження;
- 50) Гайдус Анастасія Миколаївна 22.03.1995 року народження;
- 51) Гайдус Ігор Русланович 13.08.1995 року народження;
- 52) Гайдус Наталія Андріївна 18.12.1975 року народження;
- 53) Гайдус Руслан Анатолійович 17.10.1975 року народження;
- 54) Ганін Ярослав Євгенійович 20.11.2012 року народження;
- 55) Ганіна Наталія Миколаївна 12.07.1990 року народження;
- 56) Гацура Вікторія Василівна 20.10.1992 року народження;
- 57) Гацура Злата Олександрівна 27.05.2020 року народження;
- 58) Гацура Олександр Олегович 23.03.1991 року народження;
- 59) Глушко Тетяна Тимофіївна 19.11.1962 року народження;
- 60) Гречуха Андрій Анатолійович 05.10.1992 року народження;
- 61) Гречуха Світлана Миколаївна 25.12.1954 року народження;
- 62) Грищенко Любов Данилівна 02.08.1943 року народження;
- 63) Губаренко Володимир Васильович 15.03.1957 року народження;
- 64) Губаренко Ганна Василівна 25.02.1958 року народження;
- 65) Губаренко Людмила Володимирівна 17.12.1983 року народження;
- 66) Гулій Людмила Михайлівна 16.11.1972 року народження;
- 67) Гулій Ніна Степанівна 28.04.1954 року народження;
- 68) Гьогібакан Осман 01.01.1960 року народження;
- 69) Давидов Денис Станіславович 22.06.1996 року народження;
- 70) Данілов Сергій Георгійович 05.06.1963 року народження;
- 71) Данілова Валентина Василівна 22.05.1962 року народження;
- 72) Даценко Павло Макарович 05.07.1935 року народження;
- 73) Дерев'янка В'ячеслав Петрович 22.04.1979 року народження;
- 74) Дерев'янка Іван Михайлович 25.09.2002 року народження;
- 75) Дерев'янка Ірина Іванівна 29.08.1982 року народження;
- 76) Дерев'янка Михайло В'ячеславович 16.11.2007 року народження;
- 77) Дерев'янка Михайло Іванович 11.10.1964 року народження;
- 78) Дерев'янка Наталія Олександрівна 13.08.1963 року народження;
- 79) Дерев'янка Ольга Олександрівна 11.01.1979 року народження;
- 80) Дерев'янка Сергій Петрович 14.03.1964 року народження;
- 81) Дерев'янка Софія Василівна 01.11.1956 року народження;
- 82) Дерев'янка Тетяна Іванівна 30.11.1983 року народження;
- 83) Донець Антоніна Леонідівна 28.03.1963 року народження;
- 84) Донець-Заруденська Анна Геннадіївна 04.02.1988 року народження;
- 85) Дьогтяр Ангеліна Петрівна 28.03.2007 року народження;
- 86) Дьогтяр Дмитро Олександрович 14.11.2021 року народження;
- 87) Дьогтяр Євгеній Сергійович 03.03.2004 року народження;
- 88) Дьогтяр Єгор Петрович 08.06.2017 року народження;
- 89) Дьогтяр Кароліна Сергіївна 16.08.2018 року народження;
- 90) Дьогтяр Лілія Петрівна 25.01.2003 року народження;
- 91) Дьогтяр Людмила Віталіївна 21.06.1983 року народження;
- 92) Дьогтяр Мілена Олександрівна 20.06.2011 року народження;
- 93) Дьогтяр Олександр Петрович 31.05.1984 року народження;
- 94) Дьогтяр Олена Сергіївна 01.01.1979 року народження;

- 95) Дьогтяр Петро Михайлович 13.04.1956 року народження;
- 96) Дьогтяр Петро Петрович 09.02.1979 року народження;
- 97) Дьогтяр Сергій Петрович 15.02.1978 року народження;
- 98) Дьогтяр Соломія Олександрівна 26.11.2017 року народження;
- 99) Дьогтяр Тетяна Михайлівна 11.06.1985 року народження;
- 100) Жирнова Юлія Олегівна 19.06.2002 року народження;
- 101) Завальона Вероніка Русланівна 03.04.2014 року народження;
- 102) Завальона Оксана Іванівна 17.03.1984 року народження;
- 103) Завальоний Руслан Іванович 17.03.1977 року народження;
- 104) Заглада Вадим Юрійович 09.01.1997 року народження;
- 105) Зайцев Роман Валентинович 25.12.2018 року народження;
- 106) Зайцева Юлія Володимирівна 20.07.1988 року народження;
- 107) Заруденський Володимир Анатолійович 04.12.1979 року народження;
- 108) Заруденський Михайло Володимирович 21.11.2011 року народження;
- 109) Зацнов Микола Петрович 16.08.1955 року народження;
- 110) Зацнова Таїсія Петрівна 21.08.1958 року народження;
- 111) Зварич Соломія Назаріївна 15.03.2014 року народження;
- 112) Зволь Володимир Олександрович 21.04.1991 року народження;
- 113) Зінченко Юрій Володимирович 29.08.1970 року народження;
- 114) Золочевська Любов Миколаївна 07.05.1950 року народження;
- 115) Іванов Сергій Володимирович 30.03.1966 року народження;
- 116) Іващенко Володимир Федорович 24.04.1965 року народження;
- 117) Іващенко Любов Володимирівна 19.06.1972 року народження;
- 118) Індило Анатолій Семенович 15.02.1941 року народження;
- 119) Індило Артем Олександрович 30.07.1994 року народження;
- 120) Індило Валерій Олександрович 12.06.1990 року народження;
- 121) Індило Ганна Василівна 19.04.1964 року народження;
- 122) Індило Олександр Анатолійович 17.08.1967 року народження;
- 123) Кадуха Людмила Петрівна 01.02.1972 року народження;
- 124) Кадуха Сергій Миколайович 06.12.1969 року народження;
- 125) Калинчук Владислав Петрович 24.06.1996 року народження;
- 126) Калинчук Тетяна Дмитрівна 17.06.1972 року народження;
- 127) Калита Марина Анатоліївна 15.02.1995 року народження;
- 128) Калниболотчук Олександр Андрійович 10.11.1996 року народження;
- 129) Карповець Інна Григорівна 22.12.1976 року народження;
- 130) Карповець Олексій Сергійович 13.06.2014 року народження;
- 131) Кислий Давид Олександрович 22.10.2000 року народження;
- 132) Климчук Микола Васильович 08.05.1961 року народження;
- 133) Климчук Тамара Борисівна 01.05.1957 року народження;
- 134) Кльова Світлана Михайлівна 22.10.2004 року народження;
- 135) Кобець Валентина Анатоліївна 20.04.1963 року народження;
- 136) Коваленко Варвара Петрівна 14.01.2021 року народження;
- 137) Коваленко Вікторія Вячеславівна 31.01.1989 року народження;
- 138) Козаченко Анна Сергіївна 18.05.2010 року народження;
- 139) Козаченко Лідія Сидорівна 06.11.1952 року народження;
- 140) Козаченко Наталія Василівна 26.06.1979 року народження;

- 141) Колісниченко Олексій Федорович 30.04.1969 року народження;
- 142) Колісниченко Ольга Петрівна 02.03.1967 року народження;
- 143) Корюкін Микола Леонідович 03.04.1964 року народження;
- 144) Красовська Оксана Іванівна 11.03.1989 року народження;
- 145) Красовський Максим Олександрович 14.05.2013 року народження;
- 146) Куш Віталій Олександрович 20.01.1998 року народження;
- 147) Куш Оксана Андріївна 28.02.1977 року народження;
- 148) Куш Олександр Васильович 29.05.1972 року народження;
- 149) Левченко Надія Іванівна 01.11.1935 року народження;
- 150) Легчиліна Анастасія Миколаївна 04.01.2003 року народження;
- 151) Лепеха Костянтин Валентинович 08.09.1980 року народження;
- 152) Лещенко Василь Іванович 25.04.1952 року народження;
- 153) Лещенко Любов Іванівна 28.03.1960 року народження;
- 154) Лещенко Михайло Васильович 07.07.1988 року народження;
- 155) Линник Валентина Петрівна 11.08.1953 року народження;
- 156) Литвиненко Андрій Андрійович 21.11.2019 року народження;
- 157) Лінник Валентина Петрівна 11.08.1953 року народження;
- 158) Лісовий Богдан Анатолійович 21.01.2005 року народження;
- 159) Логвинчук Валентина Василівна 02.07.1965 року народження;
- 160) Лудана Надія Григорівна 27.03.1953 року народження;
- 161) Луданий Анатолій Олександрович 23.06.1951 року народження;
- 162) Лях Любов Степанівна 05.03.1963 року народження;
- 163) Лях Петро Харитонович 05.05.1953 року народження;
- 164) Мазур Оксана Сергіївна 10.02.1980 року народження;
- 165) Макатер Пелагія Костянтинівна 01.01.1934 року народження;
- 166) Мамонов Ігор Миколайович 17.05.1995 року народження;
- 167) Мамонова Галина Миколаївна 05.11.1998 року народження;
- 168) Мамонова Наталія Тимофіївна 15.12.1969 року народження;
- 169) Мандрика Ніна Степанівна 13.10.1966 року народження;
- 170) Марченко Наталія Василівна 14.06.1958 року народження;
- 171) Матвієнко Анатолій Григорович 10.02.1952 року народження;
- 172) Матвієнко Ольга Сергіївна 01.04.1954 року народження;
- 173) Матюха Анатолій Васильович 23.12.1953 року народження;
- 174) Матюха Олександра Юріївна 10.12.2009 року народження;
- 175) Матюха Тамара Андріївна 24.02.1956 року народження;
- 176) Матюха Тетяна Анатоліївна 15.06.1981 року народження;
- 177) Медвідь Ярослава Ігорівна 21.09.1990 року народження;
- 178) Мельник Вячеслав Олексійович 13.08.1977 року народження;
- 179) Мельник Надія Петрівна 30.10.1955 року народження;
- 180) Мельник Ольга Олексіївна 24.12.1976 року народження;
- 181) Мельникова Ірина Георгіївна 02.01.1973 року народження;
- 182) Меньяло Анна Сергіївна 14.08.2010 року народження;
- 183) Меньяло Володимир Олексійович 26.07.1963 року народження;
- 184) Меньяло Олексій Сергійович 27.10.2021 року народження;
- 185) Меньяло Олена Олександрівна 21.03.1990 року народження;
- 186) Меньяло Ольга Володимирівна 07.11.1971 року народження;

- 187) Меньяйло Сергій Володимирович 15.01.1990 року народження;
- 188) Мига Ілля Русланович 12.08.2014 року народження;
- 189) Мироненко Ганна Михайлівна 23.01.1950 року народження;
- 190) Мисюра Анастасія Сергіївна 03.10.2006 року народження;
- 191) Мисюра Валентина Іванівна 20.10.1958 року народження;
- 192) Мисюра Михайло Іванович 20.06.1956 року народження;
- 193) Мисюра Наталія Михайлівна 27.01.1984 року народження;
- 194) Мисюра Сергій Михайлович 22.05.1978 року народження;
- 195) Міненко Аліса Олександрівна 19.01.2022 року народження;
- 196) Міненко Віталій Миколайович 21.11.1964 року народження;
- 197) Міненко Дмитро Віталійович 11.08.1997 року народження;
- 198) Міненко Наталія Станіславівна 28.03.1989 року народження;
- 199) Міненко Олександр Віталійович 20.04.1992 року народження;
- 200) Міненко Світлана Василівна 15.11.1970 року народження;
- 201) Міх Максим Сергійович 11.01.2011 року народження;
- 202) Міх Ніна Григорівна 02.03.1970 року народження;
- 203) Міх Сергій Борисович 10.03.1972 року народження;
- 204) Міхеєв Сергій Іванович 29.04.1955 року народження;
- 205) Мольченко Анатолій Миколайович 03.02.1970 року народження;
- 206) Мольченко Віталій Миколайович 18.12.1988 року народження;
- 207) Мольченко Микола Миколайович 14.08.1964 року народження;
- 208) Мольченко Олена Миколаївна 29.09.1970 року народження;
- 209) Мотях Валентина Михайлівна 23.10.1965 року народження;
- 210) Мотях Віталій Іванович 16.02.1962 року народження;
- 211) Мотях Дар'я Сергіївна 05.11.1994 року народження;
- 212) Мотях Максим Віталійович 28.01.1988 року народження;
- 213) Музика Дмитрій Павлович 29.10.1930 року народження;
- 214) Музика Марія Якимівна 02.01.1942 року народження;
- 215) Надточий Олена Олексіївна 24.02.1959 року народження;
- 216) Недашковський Василь Петрович 07.05.1967 року народження;
- 217) Нежиборець Антоніна Вікторівна 25.02.1993 року народження;
- 218) Нежиборець Кіріл Романович 11.09.2014 року народження;
- 219) Нишпал Альона Сергіївна 23.02.1993 року народження;
- 220) Нишпал Вадим Миколайович 15.07.1987 року народження;
- 221) Нишпал Поліна Вадимівна 06.02.2021 року народження;
- 222) Нікітенко Наталія Степанівна 25.10.1945 року народження;
- 223) Ніколаєнко Станіслав Олександрович 14.12.2003 року народження;
- 224) Нікуліна Наталія Петрівна 05.05.1944 року народження;
- 225) Олешко Ніна Михайлівна 19.12.1938 року народження;
- 226) Омеляненко Катерина Олександрівна 15.05.2001 року народження;
- 227) Остроух Іван Григорович 11.09.1952 року народження;
- 228) Остроух Ілля Валерійович 25.07.2010 року народження;
- 229) Остроух Людмила Іванівна 06.08.1982 року народження;
- 230) Остроух Наталія Іванівна 30.07.1955 року народження;
- 231) Панайоті Дар'я Василівна 04.08.1986 року народження;
- 232) Панченко Олександра Олександрівна 09.08.2002 року народження;

- 233) Пархоменко Алла Іванівна 02.08.1985 року народження;
- 234) Пархоменко Олексій Іванович 13.03.1987 року народження;
- 235) Пеку Данило Георгійович 12.01.2014 року народження;
- 236) Пивовар Роман Олександрович 24.06.2010 року народження;
- 237) Пивовар Світлана Іванівна 06.11.1964 року народження;
- 238) Пивовар Станіслав Анатолійович 20.05.1967 року народження;
- 239) Поливана Ольга Юріївна 14.05.2003 року народження;
- 240) Польгуй Валерій Іванович 17.08.1984 року народження;
- 241) Польгуй Вероніка Валеріївна 15.07.2011 року народження;
- 242) Польгуй Владислав Валерійович 09.01.2005 року народження;
- 243) Польгуй В'ячеслав Іванович 30.11.1981 року народження;
- 244) Польгуй Іван Петрович 06.02.1960 року народження;
- 245) Польгуй Катерина Михайлівна 30.09.1961 року народження;
- 246) Польгуй Наталія Михайлівна 02.07.1985 року народження;
- 247) Помилуйко Іван Дмитрович 12.06.1968 року народження;
- 248) Пономаренко Анатолій Михайлович 31.08.1964 року народження;
- 249) Пономаренко Анна Олександрівна 30.12.1987 року народження;
- 250) Пономаренко Назар Богданович 14.11.2018 року народження;
- 251) Пономаренко Світлана Михайлівна 29.03.1969 року народження;
- 252) Попов Андрій Васильович 21.01.1977 року народження;
- 253) Попова Надія Савеліївна 22.09.1947 року народження;
- 254) Потій Олександра Андріївна 20.08.1946 року народження;
- 255) Потій Олексій Іванович 28.01.1936 року народження;
- 256) Предко Анжела Юріївна 07.05.2000 року народження;
- 257) Предко Оксана Анатоліївна 24.08.1979 року народження;
- 258) Предко Юрій Михайлович 01.11.1974 року народження;
- 259) Прокопенко Валерія Олександрівна 29.12.2010 року народження;
- 260) Прокопенко Олександр Іванович 14.11.1984 року народження;
- 261) Прокопенко Святослав Олександрович 22.01.2013 року народження;
- 262) Прокопенко Юлія Віталіївна 07.10.1985 року народження;
- 263) Прокопчук Андрій Васильович 05.07.1997 року народження;
- 264) Прокопчук Валентина Миколаївна 28.07.1975 року народження;
- 265) Прокопчук Василь Леонідович 29.08.1973 року народження;
- 266) Радченко Валерій Владиславович 01.03.1984 року народження;
- 267) Радченко Владислав Валерійович 20.12.2014 року народження;
- 268) Радченко Надія Миколаївна 16.08.1963 року народження;
- 269) Резан Ганна Михайлівна 02.06.1939 року народження;
- 270) Ремез Олександр Михайлович 18.07.1971 року народження;
- 271) Рень Володимир Миколайович 13.11.1957 року народження;
- 272) Романова Галина Панасівна 25.03.1945 року народження;
- 273) Руденко Валентина Миколаївна 18.01.1971 року народження;
- 274) Руденко Володимир Миколайович 24.06.1965 року народження;
- 275) Рудь Олег Анатолійович 18.07.1995 року народження;
- 276) Савчук Валентина Федорівна 28.08.1954 року народження;
- 277) Савчук Володимир Валентинович 30.08.1952 року народження;
- 278) Сароян Валентина Никифорівна 16.05.1948 року народження;

- 279) Свириденко Любов Володимирівна 18.01.1957 року народження;
- 280) Семененко Максим Сергійович 24.11.2007 року народження;
- 281) Семенов Максим Олексійович 12.09.2014 року народження;
- 282) Семенова Тетяна Анатоліївна 18.11.1981 року народження;
- 283) Семенова Юлія Олексіївна 28.03.2010 року народження;
- 284) Семенцов Геннадій Олександрович 10.02.1961 року народження;
- 285) Семенцов Дмитро Геннадійович 16.02.1993 року народження;
- 286) Семенцова Людмила Олександрівна 18.07.1962 року народження;
- 287) Сидоренко Єва Денисівна 10.07.2020 року народження;
- 288) Сидоренко Ірина Василівна 15.08.1999 року народження;
- 289) Сизоненко Ольга Миколаївна 02.07.1969 року народження;
- 290) Симоненко Анатолій Володимирович 11.05.1981 року народження;
- 291) Симоненко Галина Дмитрівна 08.05.1958 року народження;
- 292) Симоненко Сергій Володимирович 13.08.1979 року народження;
- 293) Синиця Анжела Валентинівна 27.12.1989 року народження;
- 294) Синиця Євгеній Геннадійович 19.03.2010 року народження;
- 295) Синиця Каміла Геннадіївна 21.04.2008 року народження;
- 296) Сіра Юлія Іванівна 20.06.1991 року народження;
- 297) Скрипак Ганна Костянтинівна 13.05.1937 року народження;
- 298) Скрипак Єлизавета Романівна 02.10.2016 року народження;
- 299) Скрипак Маргарита Романівна 30.08.2007 року народження;
- 300) Скрипак Роман Віталійович 13.11.1981 року народження;
- 301) Скрипак Юлія Михайлівна 22.03.1983 року народження;
- 302) Скрипка Світлана Іванівна 20.11.1982 року народження;
- 303) Слінченко Володимир Миколайович 01.02.1952 року народження;
- 304) Сорокопуд Аліна Вікторівна 27.05.1998 року народження;
- 305) Сорокопуд Віктор Миколайович 03.10.1973 року народження;
- 306) Сорокопуд Євгеній Вікторович 24.06.2013 року народження;
- 307) Сорокопуд Микита Денисович 27.03.2016 року народження;
- 308) Сорокопуд Світлана Миколаївна 16.09.1980 року народження;
- 309) Сорокопуд Сергій Вікторович 24.10.2007 року народження;
- 310) Супрун Крістіна Дмитрівна 20.09.2012 року народження;
- 311) Супрун Марина Геннадіївна 08.11.2005 року народження;
- 312) Супрун Світлана Володимирівна 16.12.1984 року народження;
- 313) Терещенко Марина Вікторівна 29.07.1988 року народження;
- 314) Терещенко Надія Василівна 04.10.1956 року народження;
- 315) Терещенко Назар Сергійович 03.02.2015 року народження;
- 316) Ткаченко Олексій Валерійович 21.01.1983 року народження;
- 317) Товстуха Парасковія Григорівна 01.07.1929 року народження;
- 318) Токар Ігор Валерійович 28.12.1985 року народження;
- 319) Толочин Олександр Миколайович 12.11.1972 року народження;
- 320) Толочина Галина Іванівна 18.10.1975 року народження;
- 321) Толочина Дарина Олександрівна 30.08.2006 року народження;
- 322) Тураш Олег Ростиславович 04.09.1968 року народження;
- 323) Устименко Наталія Анатоліївна 02.08.1961 року народження;
- 324) Фесюн Євгенія Петрівна 20.04.1971 року народження;

- 325) Фокін Руслан Вікторович 24.03.1996 року народження;
- 326) Фокіна Світлана Василівна 01.06.1968 року народження;
- 327) Фролов Роман Васильович 15.12.1990 року народження;
- 328) Фролова Поліна Романівна 09.09.2021 року народження;
- 329) Хлістун Володимир Петрович 06.11.1981 року народження;
- 330) Хлістун Ганна Павлівна 14.01.1950 року народження;
- 331) Хлістун Петро Кіндратович 09.04.1951 року народження;
- 332) Ходак Артем Григорович 20.06.1984 року народження;
- 333) Ходак Григорій Михайлович 15.04.1956 року народження;
- 334) Ходак Єва Артемівна 19.09.2015 року народження;
- 335) Ходак Ніна Михайлівна 25.08.1959 року народження;
- 336) Ходак Юлія Миколаївна 18.08.1987 року народження;
- 337) Хоменко Василь Григорович 16.03.1960 року народження;
- 338) Хоменко Галина Петрівна 21.06.1950 року народження;
- 339) Хоменко Сергій Анатолійович 09.07.1977 року народження;
- 340) Хропата Ніна Михайлівна 06.11.1975 року народження;
- 341) Цимбаліст Марія Ісаківна 04.08.1936 року народження;
- 342) Черепенко Василь Валентинович 03.02.1963 року народження;
- 343) Черепенко Марія Михайлівна 17.03.2013 року народження;
- 344) Черепенко Назар Сергійович 22.04.2011 року народження;
- 345) Черепенко Наталія Петрівна 03.05.1963 року народження;
- 346) Чолован Любов Михайлівна 23.02.1964 року народження;
- 347) Шевченко Анатолій Григорович 17.02.1949 року народження;
- 348) Шевченко Валентина Сергіївна 01.11.2003 року народження;
- 349) Шевченко Віталій Сергійович 03.12.1998 року народження;
- 350) Шевченко Владислав Анатолійович 12.05.2001 року народження;
- 351) Шевченко Єлизавета Анатоліївна 09.02.2005 року народження;
- 352) Шевченко Катерина Андріївна 26.07.2002 року народження;
- 353) Шевченко Людмила Іванівна 10.07.1944 року народження;
- 354) Шевченко Михайло Петрович 15.02.1947 року народження;
- 355) Шевченко Олександр Андрійович 16.09.2003 року народження;
- 356) Шевченко Світлана Олексіївна 06.09.1979 року народження;
- 357) Шило Валентина Олександрівна 19.07.1971 року народження;
- 358) Шиш Володимир Олексійович 24.05.1958 року народження;
- 359) Шиш Олена Вікторівна 22.06.1959 року народження;
- 360) Якуш Анатолій Григорович 30.01.1966 року народження;
- 361) Якуш Олена Василівна 09.04.1969 року народження;
- 362) Янко Анна Вячеславівна 13.10.1995 року народження;
- 363) Янко Вячеслав Максимович 08.06.2017 року народження;
- 364) Янко Максим Сергійович 28.12.1996 року народження;
- 365) Янюк Ганна Пантелеймонівна 23.04.1946 року народження;
- 366) Ярема Дмитро Миколайович 06.01.1973 року народження;
- 367) Ярема Марія Василівна 04.01.1973 року народження;
- 368) Ярмолук Антоніна Дмитрівна 06.03.1942 року народження.

Через нелюдські умови утримання та ненадання можливості вчасно отримати належну медичну допомогу потерпілим, котрі насильно утримувалися

в підвалі Ягіднянської школи, у період з 09.03.2022 по 28.03.2022 померло 10 цивільних людей, а саме:

- 1) Музика Дмитрій Павлович, 29.10.1930 року народження (помер 09.03.2022);
- 2) Індило Анатолій Семенович, 15.02.1941 року народження (помер 10.03.2022);
- 3) Луданий Анатолій Олександрович, 23.06.1951 року народження (помер 11.03.2022);
- 4) Макатер Пелагія Костянтинівна, 01.01.1934 року народження (померла 13.03.2022);
- 5) Нікуліна Наталія Петрівна, 05.05.1944 року народження (померла 14.03.2022);
- 6) Цимбаліст Марія Ісаківна, 04.08.1936 року народження (померла 16.03.2022);
- 7) Музика Марія Якимівна, 02.01.1942 року народження (померла 17.03.2022);
- 8) Даценко Павло Макарович, 05.07.1935 року народження (помер 20.03.2022);
- 9) Бойко Марія Титівна, 14.12.1933 року народження (померла 24.03.2022);
- 10) Будченко Надія Мойсіївна, 31.05.1952 року народження (померла 28.03.2022).

При цьому тіла померлих, після настання біологічної смерті, одразу не виносилися з підвального приміщення школи, а продовжували знаходитися серед живих людей допоки військовослужбовці збройних сил російської федерації не дозволять їх винести назовні, що заподіювало значних психічних та моральних страждань потерпілим.

Своїми умисними діями, які виразились в незаконному затриманні (ув'язненні) цивільних осіб, погрозі вбивством, жорстокому поводженні у вигляді катування, незаконному утриманні 368 потерпілих протягом тривалого часу у нелюдських умовах та використанні потерпілих як "живого щита" у підвальному приміщенні Ягіднянської школи, вчиненні інших порушень законів та звичаїв війни, військовослужбовець збройних сил російської федерації **Саая Аржаан Сергійович**, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи суспільно небезпечні наслідки та бажаючи її настання, порушив вимоги ст. ст. 3, 27, 28, 31, 32, 34, 147 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР "Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни" від 03.07.1954 та ст. ст. 51, 75 Додатково протоколу до Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року.

З огляду на викладене, **Саая Аржаан Сергійович** підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України (порушення законів та звичаїв війни), а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням, вчиненні інших порушень

законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинені групою осіб.

**Прокурор у кримінальному провадженні –
Прокурор відділу процесуального керівництва
у кримінальних провадженнях слідчих
територіального управління
Державного бюро розслідувань
Чернігівської обласної прокуратури**

Сергій КРУПКО

Права підозрюваного:

Відповідно до ч. 3 ст. 42 Кримінального процесуального кодексу України підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують;
  - 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
  - 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
  - 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
  - 5) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
  - 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
  - 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;
  - 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
  - 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
  - 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
  - 11) застосовувати з дотриманням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
  - 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
  - 13) заявляти відводи;
  - 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;
  - 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
  - 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;
  - 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;
  - 18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.
- Підозрюваний, обвинувачений мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.
- Підозрюваний, обвинувачений, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Окрім того, на всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право, у передбачених КПК України випадках, укласти угоду про примирення з потерпілим, або укласти угоду про визнання винуватості з прокурором.

Про зміну раніше повідомленої підозри мені повідомлено, повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри, пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

«___» _____ 2023 року _____

Повідомлення про підозру здійснив:

Прокурор у кримінальному провадженні –

прокурор відділу процесуального керівництва

у кримінальних провадженнях слідчих територіального управління

Державного бюро розслідувань

Чернігівської обласної прокуратури

 Сергій КРУПКО